

Design for følgeforskning og evaluering i projektet 'Karrierefokus i og efter gymnasiet i Region Hovedstaden'.

Formål

Formålet med følgeforskning og evaluering er at vidensbasere, kvalificere og evaluere forsøg med karrierekompetencer på i alt otte pilotgymnasier og 17 spredningsgymnasier i Region Hovedstaden.

I forsøgene skal lærere og vejledere fra de deltagende gymnasier i samarbejde med Studievalg København og udvalgte videregående uddannelser arbejde med at udvikle metoder, der dels gør det muligt at styrke gymnasieelevers karrierekompetencer. Dels gør det muligt at evaluere, at der sker en progression i gymnasieelevernes karrierekompetencer i løbet af gymnasiet, sådan at de ved udgangen af gymnasiet har en større karrierebevidsthed og er bedre i stand til at håndtere overgangs – og valgsituationer, både i uddannelses- og erhvervsammenhæng. Dette skal tilsammen medvirke til at forebygge, at de elever, der går i gymnasiet, ender som ufokuserede studenter. Samt at gruppen af færdige studenter, der ikke forsætter i erhvervskompetencegivende uddannelse, mindskes.

Forskningsindsatsen i projektet skal i denne sammenhæng bidrage til at skabe et kvalificeret samspil mellem på den ene side ny viden om karrierekompetencer og valgprocesser hos unge. På den anden side udvikling af nye metoder og ny praksis, der gør det muligt at styrke og evaluere karrierekompetencer hos gymnasieelever, også efter projektet er afsluttet.

Konkret skal forsknings- og evalueringsindsatsen bidrage til at:

- a) Vidensbasere forsøg og metoder, sådan at de tager afsæt i aktuel viden om karrierekompetencer og valgprocesser hos unge.
- b) Kvalificere arbejdet med at designe og redesigne forsøg
- c) Udvikle et redskab, der gør det muligt at evaluere progression i forhold til elevernes udvikling af karrierekompetencer i gymnasiet.
- d) Følge forsøgene og dokumentere hvilken progression i elevernes karrierekompetencer, de forskellige metoder og forsøg medvirker til.
- e) Evaluere i hvilket omfang projektet medvirker til at nedbringe antallet af ufokuserede studenter i regionen. For det første målt ved at de deltagende elevers karrierekompetencer er styrket og flere forsætter i videre uddannelse. For det andet målt ved at der er etableret nye metoder og nye samarbejdsformer hos de regionale aktører med fokus på at nedbringe antallet af ufokuserede studenter.

Baggrund

Projektet tager afsæt i et voksende problem med *ufokuserede studenter*, der ikke får en erhvervskompetencegivende uddannelse efter gymnasiet og/eller ikke har tilstrækkelige karrierekompetencer til at kunne foretage kvalificerede studie- og erhvervsvalg.

En ny undersøgelse fra Region Hovedstaden viser, at omkring 13 % af studenterne i hovedstadsregionen hverken får en videregående uddannelse eller en erhvervsuddannelse og derfor ender som ufaglærte¹. Region Hovedstadens analyse viser endvidere, at gruppen af studenter uden job og uddannelse i de kommende år må forventes at vokse yderligere. Det skyldes den stigende søgning til de gymnasiale uddannelser, og at hovedstadsregionen har mange tilflyttere med studentereksamen. Dette sker samtidig med, at arbejdsmarkedet for ufaglærte er hastigt svindende.

¹ "Unge uden job og uddannelse i Region Hovedstaden", Region Hovedstaden 2013.

København, 7. maj 2014

Samtidig slås mange videregående uddannelser med meget høje frafaldsprocenter – mellem 17 og 32 % af de, der starter på en videregående uddannelse, falder således fra igen uden at fuldføre². Størstedelen af frafaldet finder sted inden for de første to år. Et forløbsstudie af årgang 2000 viser, at 30 % af dem, der falder fra en videregående uddannelse ikke starter på en ny uddannelse³. Det kan ses som udtryk for, at mange studenter ikke er tilstrækkeligt afklarede om deres studievalg, og at det kan føre til frafald senere hen.

Endelig viser forskning fra Center for Ungdomsforskning, at manglende afklaring og manglende eller uklart fremtidsperspektiv i forhold til tiden efter gymnasiet også svækker de unges motivation i forhold til at gå i gymnasiet⁴. Hvis eleverne ikke har et klart projekt med at tage uddannelsen, så vil de have vanskeligere ved at skabe mening med den undervisning, der foregår. Det vil både påvirke deres konkrete læring, men det kan også føre til frafald. Mange gymnasieelever angiver endvidere skoletræthed som årsag til, at de ikke forsætter i videre uddannelse efter gymnasiet.

Ovenstående viser, at mange gymnasieelever ikke opnår den afklaring og de valgkompetencer, der er nødvendige i forhold til at vælge og gennemføre en videregående uddannelse. De er dermed i fare for at være ufokuserede og i nogle tilfælde også umotiverede i forhold til at gennemføre en videregående uddannelse – og er dermed i risiko for at ende som ufaglærte på kanten af arbejdsmarkedet.

Problemerne med manglende afklaring og manglende karrierekompetencer påvirker imidlertid også gymnasieeleverne bredt set. Gymnasierne uddanner i dag en langt større gruppe af unge og til et langt bredere spektrum af uddannelser og erhverv. Det betyder, at flere unge står overfor opgaven med at skulle træffe uddannelsesvalg, der kan føre til beskæftigelse og indtjening på arbejdsmarkedet⁵. Samtidig er valget videre uddannelse og karriere mere komplekst end tidligere. Blandt andet som følge af den høje forandringshastighed på arbejdsmarkedet, som betyder, at de unge, der går i gymnasiet i dag, må forventes løbende at skulle ændre og tilpasse deres karriere i forhold til de jobmuligheder, der viser sig.

Der er derfor et stigende behov for, at gymnasieelever gennem gymnasiet udvikler kompetencer i forhold til at kunne håndtere fremtidige uddannelses- og karrierevalg, sådan at de er i stand til på en kvalificeret måde at håndtere fremtidige valg- og overgangssituationer.

Projektet har på den måde to målgrupper:

1. Den brede gruppe af gymnasieelever. Her kan projektet være med til at sikre at eleverne udvikler deres karrierebevidsthed og valgkompetencer, sådan at de i tiden efter gymnasiet er i stand til at håndtere valg og overgangssituationer – og dermed ikke ender som ufokuserede studenter.
2. De studenter, der ikke forsætter i videre uddannelse efter gymnasiet og dermed med er i risiko for ikke at få en erhvervskompetencegivende uddannelse. Her kan projektet medvirke til at udvikle tilbud, der kan få studenterne tilbage i uddannelsessystemet og væk fra en position som ufaglærte.

² "Frafald på de videregående uddannelser", notat fra Ministeriet for Forskning, Innovation og videregående uddannelse, 4. februar 2013.

³ "Hvordan får 60 % en videregående uddannelse", DEA, 2012.

⁴ "Køn og uddannelsesvalg efter gymnasiet", Camilla Hutters & Rikke Brown, Center for Ungdomsforskning 2011. "Køn og læring på ungdomsuddannelserne. Hvad betyder køn for elevernes uddannelsespraksis", Camilla Hutters, Mette Lykke Nielsen & Anne Görlich, Center for Ungdomsforskning 2013.

⁵ Jvfr blandt andet anbefalingerne i Produktivitetskommissionens fjerde analyserapport: *Uddannelse og innovation*, Produktivitetskommissionen 2013.

Karrierevejledning i gymnasiet

Arbejdet med karrierevejledning og karrierekompetencer kræver nye metoder og nye organiseringsformer. I dag er vejledningsopgaven på gymnasiet skarpt adskilt mellem Studievalg – som tager sig af vejledningen og valg af videregående uddannelser - og de enkelte gymnasiers gennemførselsvejledning. Brugerundersøgelser har imidlertid vist at kun 40 % af gymnasieeleverne selv opsøger vejledning hos Studievalg, og at 40 % oplever at de er uafklarede omkring valg af videregående uddannelse.⁶ Dertil kommer, at Studievalgs ressourcer er begrænsede, og at der i dag mangler viden om, i hvilket omfang de forskellige indsatser fører til en progression af den unges karrierekompetencer.

Samtidig er der en række potentialer i gymnasiernes pædagogiske rum, som i dag ikke udnyttes tilstrækkeligt. Eleverne er i gymnasiet i tre år – to år på HF – i en fase af deres liv, hvor de gennemgår en rivende udvikling både i forhold til deres faglige og personlige identitet⁷. Eleverne er derfor gennemgående meget optaget af at blive kloge på sig selv og kunne træffe valg i forhold til deres fremtid. Det er imidlertid sjældent aspekter, der er fokus på i den daglige undervisning – til trods for at der her faktisk er gode muligheder for at bringe elevernes fremtidsovervejelser i spil og kvalificere dem.

Hvis ovennævnte potentialer skal indfris, så kræver det et nyt perspektiv hos lærere og vejledere, ligesom det kræver nye metoder til at arbejde med karriereplanlægning, arbejdsmarkedskendskab og karrierekompetencer i gymnasiet. Tilsvarende kræver det, at der udvikles nye og tættere former for samarbejde mellem gymnasier og Studievalg – samt i et videre perspektiv også med de videregående uddannelsesinstitutioner og virksomheder, der kan bidrage til at kvalificere elevernes valg og karrierekompetencer.

Der er ikke tidligere blevet arbejdet systematisk med karrierevejledning og karrierekompetencer på gymnasierne. Projektet skal derfor bidrage til at der udvikles ny praksis – men også, at den praksis, der udvikles, er vidensbaseret og kan bidrage til en reel progression i elevernes karrierekompetencer, sådan at de ved udgangen af gymnasiet har en større karrierebevidsthed og er bedre i stand til at håndtere overgangs- og valgsituationer- både i uddannelses- og erhvervssammenhæng.

Forskningen omkring karriereafklaring og valgprocesser viser, at afklaring af fremtidige uddannelses- og karrierevalg ikke er en enkeltstående begivenhed (selv om konkrete begivenheder kan have signifikant betydning)⁸. I stedet må afklaring ses som en proces, hvor den enkelte over tid opnår et større og større kendskab til selv (personligt og fagligt) og sine interesser og muligheder i forhold til fremtidige uddannelses- og jobfunktioner, og dermed bliver i stand til bedre at håndtere fremtidige valg og overgangssituationer. Et vigtigt fokuspunkt i forskningsindsatsen er derfor, hvordan denne proces kan understøttes i gymnasiet, og hvilke metoder og evalueringsredskaber, der bedst kan fremme og evaluere at eleverne udvikler deres karrierekompetencer.

Der er imidlertid ikke meget dansk forskning og udviklingsarbejde omkring udvikling af karrierekompetencer. De tiltag, der har været, har primært fundet sted i forhold til voksenvejledning og karrierevejledning på universiteterne (hvor karrierevejledning har været lovpligtigt siden 2003).

⁶ "Studievalgs vejledning. Brugerundersøgelse blandt afgangseleverne på de gymnasiale uddannelser, august 2011", UniC 2011.

⁷ "Ungdomsliv. Mellem individualisering og standardisering". Knud Illeris, Noemi Katznelson, Jens Christian Nielsen, Birgitte Simonsen & Niels Ulrik Sørensen, Samfundslitteratur 2009.

⁸ "Karrierevalg. Teorier om valg og valgprocesser", Lisbeth Højdal & Lene Poulsen, Studie- og erhverv 2007 "Careership. A Sociological Theory of Career Decision Making". Phil Hodgkinson og Andrew C. Sparkes, British Journal of Sociology of Education, 18, 2007

København, 7. maj 2014

Englænderen Bill Laws teori om *karrierelæring* har her spillet en væsentlig rolle⁹. Laws fokus er de videns- og færdighedsområder, der bringes i spil i valgsituationer. Laws model er interessant, fordi den tager afsæt i karrierekompetencer, som noget der kan og læres, og som dermed kan fremmes gennem konkrete undervisnings- og vejledningssituationer. Law har udviklet den såkaldte BOMS-model, der identificere fire kompetencer, der er centrale for at den enkelte udvikler karrierekompetencer og karrierebevidsthed:

- Beslutningskompetencer (decision learning). Integrere deres kendskab om dem selv med deres kendskab til deres muligheder og herudfra træffe en operationel beslutning.
- Overgangskompetence (transition learning). At kunne forudse og bearbejde konsekvenserne af en beslutning og til at kunne tackle usikkerhed.
- Mulighedsbevidsthed (opportunity awareness). Hvorvidt de studerende forstår, hvilke muligheder de har i forhold til egne forudsætninger og kendskab til konkrete job- og uddannelsesmuligheder.
- Selvindsig (self awareness). Det at kende sig selv og ens personlige kompetencer i en uddannelses- eller erhvervsmæssig sammenhæng.

At være karrierebevidst og karrierekompetent handler i dette perspektiv om at have kendskab både til sig selv og sine muligheder på arbejdsmarkedet, sådan at man er i stand til at træffe gennemtænkte uddannelses- og karrierevalg og er i stand håndtere overgangs – og valgsituationer, både i uddannelses- og erhvervssammenhæng.

Der er meget inspiration at hente i Laws model i forhold til indeværende projekt, fordi den netop gør det muligt at koble udvikling af karrierebevidsthed til konkrete læreprocesser. Samtidig er der også behov for at videreudvikle modellen. Dels i forhold at udvikle metoder, der gør det muligt at styrke gymnasieelevers karrierekompetencer, samt gør det muligt at evaluere hvorvidt der sker en progression hos den unge. Dels i forhold til at tilpasse modellen i forhold til en dansk gymnasiekontekst i 2014, hvor der er nogle særlige læringsrum og en særlig målgruppe. Endelig er der behov for at opdatere modellen i forhold til den nyeste udvikling på arbejdsmarkedet og de karrierekompetencer, det kræver hos den unge.

En interessant inspiration kunne være det aktuelle arbejde med at identificere og fremme de såkaldte 21st century learning skills, hvor 'career & lifemanagement' udgør en central nøglekompetence¹⁰. Kompetencen består af følgende elementer:

- At kunne forholde sig til de skiftende muligheder på arbejdsmarkedet (Adapt to change).
- Styre tid og mål (Manage goals and time)
- Kunne identificere og planlægge personlig og professional kvalificering med henblik på at kunne imødekomme nye forandringer og muligheder (Be self-directed learners).
- Projektledelse (Manage projects)
At kunne sætte og prioritere mål, også i komplekse og pressede situationer., og kunne lede med henblik på at opnå de ønskede resultater

Hovedspørgsmål og effektmål

⁹ "Career learning space. New DOTS thinking for career education". Bill Law, British Journal of Guidance and Counselling, nr. 27, 1999.

¹⁰ "Defining 21st century skills", Marilyn Binkley, Ola Erstad, Joan Herman, Senta Raizen, ATCS, 2010. Artiklen er en del af det international forskningsprojekt 'Assessment and Teaching of the 21st Century Skills', der blandt andet er støttet af firmaerne Microsoft, Intel og Cisco.

København, 7. maj 2014

Med afsæt i ovenstående udfordringer og vidensbehov skal forsknings- og evalueringsindsatsen give svar på følgende spørgsmål:

1. Hvad er karrierekompetencer på gymnasialt niveau, og hvad betyder karrierekompetencer for elevernes evne til at håndtere valg – og overgangsprocesser?
2. Hvordan kan man metodisk arbejde med at styrke udvikling af karrierekompetencer hos eleverne i gymnasiet? Forskningsindsatsen skal her bidrage til at identificere relevante forsøgsspor og metoder, som der kan arbejdes med i de konkrete forsøg. Bud på relevante spor og fokusområder er listet nedenfor – budene skal kvalificeres i det indledende videngrundlag:
 - a. Samarbejde med hhv. erhvervsliv og videregående uddannelser mhp. at eleverne kan få praktiske erfaringer med konkrete uddannelses- og jobmuligheder.
 - b. Nye former for karrierevejledning, der øger elevernes selvindsigt, mulighedsbevidsthed og valgkompetencer
 - c. Undervisningsbaseret karrierevejledning, fx i tilknytning til studieretninger eller AT-forløb, der kvalificerer elevernes valgprocesser og skaber faglig identitet.
3. Hvordan kan man evaluere progression i elevernes karrierekompetence gennem gymnasiet? Forskningsindsatsen skal her udvikle et redskab, der gør det muligt at evaluere progression i elevernes karrierekompetencer, som efterfølgende kan bruges af gymnasier og vejledningsinstitutioner i regionen.
4. Hvordan medvirker projektet og de enkelte forsøg til, at eleverne bliver mere karrierekompetente og rykker sig i retning af at være mere afklarede omkring fremtidige uddannelses- og karrierevalg? Samt hvordan påvirker projektets tiltag de unges motivation ifht. igangværende og fremtidige uddannelsesforløb? (Motivation i fht. igangværende uddannelse vil dog fylde mindst i forskningen, da det ikke i sig selv er et effektmål for projektet).
5. Hvordan medvirker projektet til at opbygge organisatorisk kapacitet (i form af metodiske koncepter og kompetencer) samt nye former for samarbejde, som gør det muligt for de deltagende institutioner at forankre arbejdet med karrierevejledning efter projektets afslutning?

De indholdsmæssige spor understøttes af projektets overordnede målsætninger og effektmål¹¹. De overordnede målsætninger er her, at forebygge, at de elever, der går i gymnasiet, ender som ufokuserede studenter. Samt at tage hånd om gruppen af ufokuserede studenter, så de ikke ender som ufaglærte. Målopfyldelsen skal konkret måles gennem følgende effektmål:

- Overgangsfrekvensen til erhvervskompetencegivende er øget med 10 % for de elever, der har deltaget i forsøgene sammenlignet med kontrolgruppe. Indikatorer vil her være, at de deltagende gymnasieelever er mere afklarede omkring deres videre uddannelse, at de er mere motiverede for videre uddannelse og at de har bedre karrierekompetencer – sammenlignet med en kontrolgruppe.
- At de deltagende færdige studenter, der medvirker i forsøget, er blevet mere afklarede omkring deres karrierevalg og mere motiverede for uddannelse. Succeskriteriet er her, at 50 % af de deltagende studenter påbegynder eller forsætter i en erhvervskompetencegivende uddannelse som følge af de indsatser, der igangsættes.

¹¹ Jvfr. Beslutningsgrundlag til Regionsrådet, behandlet 11. juni 2013.

København, 7. maj 2014

- At der er skabt et fælles forståelse hos relevante aktører om, hvordan der fremover kan arbejdes med karrierekompetencer i gymnasiet. Konkret målt ved at der er implementeret et nyt koncept for udvikling af karrierekompetencer samt etableret et regionalt samarbejde mellem gymnasier, videregående uddannelser, virksomheder, Studievalg og jobcentre om at understøtte gymnasieelevers uddannelses- og karrierevalg samt sikre deres overgang til kompetencegivende uddannelse efter gymnasiet.

Design af følgeforskning og evaluering

Overordnet set vil et vigtigt fokus i forskningsindsatsen være at skabe et aktuelt vidensgrundlag i projektet og et godt samspil mellem på den ene side ny viden og empiriske data, på den anden siden udvikling af ny og effektiv praksis. Der vil derfor blive lagt vægt på at udarbejde vidensinput, der er omsættelige i praksis, samt at bringe viden i spil på workshops i projektet samt i populærvidenskabelige artikler/formidling rettet mod gymnasielærere og vejledere. Fx i medier som Gymnasieskolen, Vejlederen, Videnskab.dk mv.

Samtidig er et vigtigt sigte med forskningsindsatsen også at bidrage til videns- og metodeudviklingen i projektet. I og med at der ikke er nogen 'best practice', som projektet kan tage afsæt i, så skal forsknings- og evalueringsindsatsen bidrage til at skabe ny praksis i forhold til arbejdet med karrierevejledning i gymnasiet. Dels ved at understøtte projektets vidensgrundlag og forsøgsdesign, dels ved at evaluere og dokumentere projektets målopfyldelse og resultater i forhold til at mindske andelen af ufokuserede studenter i regionen. Projektets vidensflow er illustreret i nedenstående figur:

Forskningsindsatsen vil derfor udvikle sig gennem projektet, sådan at der i de første faser i projektet er fokus på at vidensbasere og kvalificere de konkrete forsøg, samt gøre det muligt at følge elevernes progression på en kvalificeret måde. Mens der i den sidste del af projektet er fokus på at evaluere og vurdere resultaterne, både fra projektet og de enkelte forsøg, samt på den baggrund opstille anbefalinger til det videre arbejde med karrierevejledning i Region Hovedstaden.

Mål, indsats og output i de forskellige faser:

Fase 1: Udarbejdelse af videngrundlag.

April – juni 2014

Formålet er her at udarbejde et videngrundlag, der opstiller hypoteser for projektet, samt indkredser relevante forsøgsspor og metoder, der kan bruges som afsæt for design af første pilotforøg.

Indsatser: Der er tale om et fokuseret vidensgrundlag, der vil samle aktuel viden gennem følgende metoder:

- a) Desk research i forhold til aktuel forskning om karrierekompetencer og hvad de betyder for unges valg- og overgangsprocesser
- b) Overblik over relevante metodeudviklingsprojekter om karrierevejledning, primært fra Studievalg, men også fra andre vejledningscentre (fx på de videregående uddannelser).

København, 7. maj 2014

Telefoninterview med 5-6 vejledere, der har været metodisk nyskabende i forhold til karrierevejledning.

- c) Inddragelse af erfaringer fra lignende projekter, herunder regionsprojekterne 'Progression og overgang' samt 'Viden og udvikling'.
- d) Deltagelse i et kommenteringsmødesmøde med projektledelsen omkring vidennotat.

Output:

- Et vidensnotat på 10 – 15 sider, der peger på relevante forsøgsspor og metoder
- Oplæg på designworkshop.

Fase 2: Udarbejdelse af prototyperedskab samt kvalificering og redesign af forsøg

August – december 2014

Formålet er her at indhente empirisk viden om gymnasieelevers valgprocesser og karrierekompetencer, der kan bruges til at udvikle et redskab til evaluering af progression ifht. karrierekompetencer. Redskabet vil i første omgang have karakter af en prototype, der kan fungere som et fælles redskab gennem projektet, og som gennem projektet kan udvikles til en færdig model, der kan spredes til de øvrige gymnasier i regionen. Konkret skal prototyperedskabet komme med et første bud på begrebsliggørelse af karrierekompetencer, bud på relevante delkompetencer, der kan udvikles i gymnasiet samt bud på, hvordan karrierekompetencer kan vurderes og evalueres. Evalueringsredskabet skal dels bruges til at kvalificere og redesigne pilotforsøgene i projektet. Dels til at vurdere de forskellige forsøgs effekter i relation til følgeforskningen

Indsatser:

- a) Fokusgruppeinterview med 6 grupper af gymnasieelever (tre 1 g/1 hf og tre 3g/2 hf). Formålet med interviewene er at indkredse de karrierekompetencer, som gymnasieeleverne har hhv. i starten og i slutningen af deres gymnasiale uddannelse, for på den måde at opstille 'en baseline' for, hvilke karrierekompetencer, gymnasieelever har og hvilke kompetencer, der skal styrkes gennem forsøgsarbejdet.
- b) Udarbejdelse af prototyperedskab med inddragelse af relevante studier fra ind- og udland samt data fra elevinterviews.
- c) Deltagelse i et kommenteringsmøde med projektledelsen omkring prototyperedskab.
- d)

Output:

- Prototyperedskab, der gør det muligt at evaluere progression i forhold til karrierekompetencer. Prototyperedskabet vil beskrive overordnet definition af karrierekompetencer, bud på relevante delkompetencer samt bud på, hvordan karrierekompetencer kan vurderes og evalueres.
- Oplæg på redesignworkshop.
- Populærvidenskabelig artikel/formidling om prototypemodellen.

Fase 3: Følge og dokumentere progression i de enkelte forsøg

Januar – september 2015

Formålet er her at gennemføre følgeforskning i relation til de enkelte forsøg. Gennem observationer af de konkrete forsøg samt interviews med elever, lærere og ledere skal følgeforskningen indkredse hvilken progression i elevernes karrierekompetencer, de forskellige metoder og forsøg medvirker til, samt hvor der viser sig potentiale og barrierer i forhold til at arbejdet med at styrke elevernes

København, 7. maj 2014

karrierekompetencer. Følgforskningen skal desuden undersøge hvad organiseringen og forankringen af forsøgene betyder for forsøgenes gennemførelse og foreløbige resultater.

Det materiale, der indsamles i forbindelse med følgforskningen, vil dels danne afsæt for projektets midtvejsevaluering. Dels bruges til at færdigudvikle det fælles redskab til evaluering af karrierekompetencer, sådan at det kan spredes til andre gymnasier i regionen.

Midtvejsevalueringen skal samlet set give svar på:

- Hvilke metoder til karrierevejledning er udviklet i forbindelse med forsøgene?
- Hvordan medvirker de forskellige forsøg og metoder til, at eleverne udvikler karrierekompetencer og rykker sig i retning af at være mere afklarede omkring fremtidige uddannelses- og karrierevalg?
- Hvordan har forsøgene brugt det fælles evalueringsredskab, og hvordan kan erfaringerne herfra bruges til at forbedre redskabet?
- Hvad betyder organiseringen af forsøgene og de forskellige indsatser i projektet (herunder projektets tilbud om kompetenceudvikling) for forsøgenes gennemførelse og resultater?
- Hvilke barrierer og potentialer viser der sig i forhold til målet om, at styrke elevernes karrierekompetencer? Hvilke anbefalinger kan der med afsæt i midtvejsevalueringen gives til:
 - Det videre forsøgsarbejde på pilotgymnasierne
 - Spredning af de udviklede metoder til de 17 spredningsgymnasier
 - Det videre politiske arbejde med karrierevejledning, både på regionalt og nationalt niveau.

Indsatser:

- a) Besøg og deltagerobservation af forsøgsaktiviteter på alle otte gymnasier
- b) Interview med 4-5 elever på hver skole, der medvirker i forsøgene (i alt 40 – 45 elever)
- c) Gruppeinterview med lærere, vejledere og eksterne partnere på hver skole, der medvirker i forsøgene (i alt otte interviews)
- d) Indsamling af undervisnings- og vejledningsmateriale, der benyttes i forsøgene.
- e) Midtvejsevalueringer fra skolerne (indsamlet af projektsekretariatet)
- f) Udarbejdelse af midtvejsevaluering, der gør status over de foreløbige resultater i projektet.
- g) Deltagelse i et kommenteringssmøde med projektledelsen omkring midtvejsrapport.
- h) Deltagelse i et styregruppemøde

Output:

- Midtvejsevaluering (30 – 40 sider). Rapporten vil konkret indeholde:
 - En præsentation af de metoder og det evalueringsredskab, der er udviklet.
 - De første delresultater i forhold til at styrke elevernes karrierekompetencer samt en vurdering af potentialer og barrierer for det videre arbejde.
 - Anbefalinger i forhold til det videre arbejde med forsøg og spredning samt til politikerne.
- Oplæg på midtvejskonference

•

Fase 4: Sparring og spredning

Oktober 15 – juni 16

Formålet er her at sparre på det overordnede projekt samt bidrage til spredning af de foreløbige resultater.

Indsatser:

- a) Præsentation af de foreløbige resultater på 1-2 konferencer for skoler, der ikke indgår i forsøgene med henblik på spredning.

b)

Output:

Der vil ikke være konkrete output i denne del af projektet

Fase 5: Evaluering og vurdering af effekter

August – december 16

Formålet er her at gennemføre en slutevaluering af projektets resultater og målopfyldelse. Herunder i hvilket omfang projektet har medvirket til at opfylde den overordnede målsætning om, at styrke de deltagende elevers karrierekompetencer og overgang til videre uddannelse – og dermed til at nedbringe antallet af ufokuserede studenter i regionen. Samt i forlængelse heraf i hvilket omfang det er lykket at implementere nye metoder og nye samarbejdsformer hos de regionale aktører som gør det muligt for institutionerne at arbejde videre med området efter projektets afslutning.

Se uddybning af evalueringsdesign i bilag 1.

Indsatser:

- a) Fokusgruppeinterview med 2-3 grupper af gymnasieelever mhp at udvikle spørgeskemaet.
- b) Spørgeskemaundersøgelse blandt 50 gymnasieklasser. Heraf 15 klasser fra pilot-skoler, der har medvirket i forsøg, 10 klasser fra 'spredningsgymnasier', der har medvirket i forsøg samt 25 kontrolklasser, der ikke har deltaget i forsøg. Undersøgelsen vil have fokus på at indkredse i hvilket omfang forsøgene har medvirket til at styrke de deltagende elevers afklaring og karrierekompetencer sammenlignet med eleverne fra kontrolklasserne.
- c) Selvevalueringsrapporter fra de pilotgymnasier og spredningsgymnasier samt de øvrige institutioner i projektet (Studievalg, de videregående uddannelser samt evt jobcentre).
- d) Data om projektets aktiviteter og deltagere.
- e) **Option A:** Spørgeskemaundersøgelse blandt studenter, der har deltaget i forsøgsspør 2.
- f) Deltagelse i et kommenteringsmøde med projektledelsen omkring slutrapport.
- g)

Output:

- Slutrapport, der præsenterer projektets resultater i forhold til styrke arbejdet med karrierekompetencer i gymnasiet samt kommer med fremadrettede anbefalinger til hvordan politikere og praktikere kan arbejde videre med området.
Sidetal 30 – 40 sider.
- Rapportsammenfatning, der sammenfatter de vigtigste resultater og anbefalinger fra projektet.
Sidetal 8 – 10 sider
- Oplæg på afsluttende møde/konference

Overordnet tidsplan for følgeforskning og evaluering

	Medvirkende	Output
Forår 2014	Udvalgte vejledere på Studievalg og jobcentre	Vidensnotat inkl. anbefalinger af spor og metoder. Deadline: 25. juni 2014
Efterår	Pilotinstitutioner	Udkast til evalueringsredskab

København, 7. maj 2014

2014		Deadline: 15. december 2014
Forår 2015	Pilotinstitutioner 2 videregående uddannelser 2 jobcentre (ifht forsøg for færdige studenter)	Sparring på evt. justeringer i forbindelse med seminar. Følgforskning
Efterår 2015	Pilotinstitutioner 2 videregående uddannelser Spredning til mellem 10-17 gymnasier 2 jobcentre (ifht forsøg for færdige studenter)	Midtvejsevaluering, der angiver de foreløbige resultater samt kommer med anbefalinger til justeringer og det videre arbejde med metoder og evalueringsredskab. Deadline: 1. september 2015
Forår 2016	Pilotinstitutioner 2 videregående uddannelser Spredning til mellem 10-17 gymnasier 2 jobcentre (ifht forsøg for færdige studenter)	
Efterår 2016	Pilotinstitutioner 2 videregående uddannelser Spredning til mellem 10-17 gymnasier Min. 4 jobcentre	Samlet evalueringsrapport, der vurderer effekterne ved de enkelte forsøg samt det samlede projekt samt kommer med fremadrettede anbefalinger. Deadline: 15. oktober 2016

Organisering

Projektet vil blive ledet af forskningsleder og souschef Camilla Hutters, der også vil indgå i projektets styregruppe. Derudover vil der blive inddraget forskere fra Center for Ungdomsforskning i relation til de forskellige faser og opgaver.

Bilag 1: Uddybet design for slutevaluering.

Formålet med slutevalueringen er at bidrage med en samlet evaluering af projektet, herunder i hvilket omfang projektet har medvirket til at indfri de overordnede målsætninger og effektmål, som er opstillet i beslutningsgrundlaget til Regionsrådet.

De overordnede målsætninger er her, at forebygge, at de elever, der går i gymnasiet, ender som ufokuserede studenter. Samt at tage hånd om gruppen af ufokuserede studenter, så de ikke ender som ufaglærte. Målopfyldelsen skal konkret måles gennem følgende effektmål:

- a) Overgangsfrekvensen til erhvervskompetencegivende er øget med 10 % for de elever, der har deltaget i forsøgene sammenlignet med kontrolgruppe. Indikatorer vil her være, at de deltagende gymnasieelever er mere afklarede omkring deres videre uddannelse, at de er mere motiverede for videre uddannelse og at de har bedre karrierekompetencer – sammenlignet med en kontrolgruppe.
- b) At de deltagende færdige studenter, der medvirker i forsøg, er blevet mere afklarede omkring deres karrierevalg og mere motiverede for uddannelse. Succeskriteriet er her, at 50 % af de deltagende studenter påbegynder eller forsætter i en erhvervskompetencegivende uddannelse som følge af de indsatser, der igangsættes. (effektmåling forudsætter tilvalg af option A).
- c) At der er skabt en fælles forståelse hos de relevante aktører om, hvordan der fremover kan arbejdes med karrierekompetencer i gymnasiet. Konkret målt ved at der er implementeret nye metoder for karrierevejledning samt etableret et regionalt samarbejde mellem gymnasier, videregående uddannelser, virksomheder, Studievalg og jobcentre om at understøtte gymnasieelevers uddannelses- og karrierevalg samt sikre deres overgang til kompetencegivende uddannelse efter gymnasiet.

Konkret vil slutevalueringen bestå af to dele. Første del af evalueringen har fokus på elevernes karrierekompetencer og overgang til videre uddannelse og på i hvilket omfang projektet har medvirket til at styrke disse (jvfr effektmål a og b). Anden del af evalueringen har fokus på hvorvidt de koncepter og samarbejder, der er udviklet gennem projektet er implementeret på de deltagende institutioner, sådan at det kan lade sig gøre at arbejde med med karrierevejledning også efter projektets afslutning (jvfr effektmål c).

De to evalueringssdele vil tilsammen føre frem til en vurdering af, hvorvidt projektet er lykkedes med at opfylde de overordnede målsætninger om at styrke gymnasieelevernes karrierekompetence samt forebygge og nedbringe antallet af ufokuserede studenter i regionen. I det følgende vil spørgsmål og datagrundlag for de evalueringssdele blive beskrevet

1. Evaluering af projektets målopfyldelse i forhold til at styrke de deltagende elevers karrierekompetencer og overgang til videre uddannelse.

Denne del af evalueringen vil fokusere på hvorvidt projektet og de enkelte forsøg har medvirket til at styrke de deltagende elevers karrierekompetencer og overgang til videre uddannelse – og dermed til at nedbringe antallet af ufokuserede studenter i regionen. Dette vil ske gennem en sammenligning af de deltagende elevers afklaring og motivation for videre uddannelse samt deres karrierekompetencer med en kontrolgruppe.

Denne del af evalueringen vil give svar på følgende spørgsmål:

- I hvilket omfang har projektet samlet set bidraget til, at eleverne har udviklet de ønskede karrierekompetencer samt rykket sig i retning af at være mere afklarede omkring fremtidige uddannelses- og karrierevalg?

København, 7. maj 2014

- I hvilket omfang har de enkelte forsøg bidraget til, at eleverne har udviklet de ønskede karrierekompetencer samt rykket sig i retning af at være mere afklarede omkring fremtidige uddannelses- og karrierevalg?
- I hvilket omfang har projektet medvirket til at øge de unges motivation ifht. igangværende og fremtidige uddannelsesforløb?
- I hvilket omfang har projektet medvirket til at de deltagende færdige studenter, der medvirker i forsøg, er blevet mere afklarede omkring deres karrierevalg og mere motiverede for uddannelse samt at min 50 % har påbegyndt eller forsat i en erhvervskompetencegivende uddannelse. (Forudsætter tilvalg af option A).
- Hvilke potentialer og barrierer har der vist sig i projektet i forhold til fremadrettet at arbejde med at styrke gymnasieelevernes karrierekompetencer og overgang til videre uddannelse?

Datagrundlaget for første del af slutevalueringen vil bestå af:

1. Fokusgruppinterviews med 2-3 grupper af studenter med henblik på at udvikle et validt spørgeskema.
2. En spørgeskemaundersøgelse gennemført blandt 50 gymnasieklasser i Regionen – heraf 15 klasser fra pilotskoler, der har medvirket i forsøg, 10 klasser fra 'spredningsgymnasier', der har medvirket i forsøg samt 25 kontrolklasser, der ikke har deltaget i forsøg. Spørgeskemaundersøgelsen vil derved potentielt kunne få svar fra 1250 gymnasieelever, hvilket er tilstrækkeligt til, at den er statistisk signifikant.

Spørgeskemaundersøgelsen vil blive gennemført primo juni 2016 blandt 3.g/2 HF klasser. Selve besvarelsen sker elektronisk ved at gymnasierne formidler et link til de elever, der deltager i undersøgelsen.

3. Materiale indsamlet i forbindelse med følgeforskningen (startbillede, elevinterview, observationer mv). Materialet vil blive inddraget med henblik på at kunne vurdere projektet i et procesperspektiv, herunder vurdere i hvilket omfang der gennem projektet er sket en styrkelse af elevernes karrierekompetencer og afklaring i forhold til videregående uddannelse.

Option A

Evaluering af indsatser i forhold til færdige studenter.

Evalueringen vil her vurdere hvorvidt de forsøg, der igangsættes i projektet spor 2, bidrager til at indfri projektets målsætninger og effektmål.

Datagrundlaget vil her være en spørgeskemaundersøgelse blandt de studenter, der har indgået i de igangsatte indsatser. Spørgeskemaet vil være det samme som det der anvendes ved evalueringen af indsatserne i spor 1 (sådan at sammenligning er mulig) kombineret med spørgsmål om studenternes udbytte af de konkrete indsatser, deres forløb efter indsatsen samt deres aktuelle placering i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet.

Spørgeskemaundersøgelsen gennemføres ca. 6 mdr. efter indsatsen er påbegyndt.

Forudsætningen for undersøgelsen er, at spørgeskemaet formidles via projektsekretariatet, og at projektsekretariatet sikrer, at der sker en registrering af de deltagende studenter.

København, 7. maj 2014

2. Evaluering af projektets målopfyldelse i forhold til at opbygge kompetencer og organisatorisk kapacitet i forhold til at arbejde med karrierevejledning i regionen.

Denne del af evalueringen vil fokusere på i hvilket omfang projektet har bidraget til at opbygge organisatorisk kapacitet (i form af metodiske koncepter og kompetencer) samt hvorvidt der er implementeret organiserings- og samarbejdsformer, som gør det muligt for de deltagende institutioner at arbejde videre med karrierevejledning efter projektets afslutning.

Denne del af evalueringen vil give svar på følgende spørgsmål:

- I hvilket omfang har projektet bidraget til at der er blevet udviklet metoder, der gør det muligt for gymnasierne at arbejde med karrierevejledning?
- I hvilket omfang har projektet bidraget til at give de deltagende lærere og vejledere kompetencer i forhold til at arbejde med karrierevejledning?
- I hvilket omfang er det lykket at sprede viden fra pilotforsøg til andre gymnasier i regionen?
- I hvilket omfang har projektet bidraget til at implementere metoder og samarbejdsformer, som gør det muligt for de deltagende institutioner at arbejde videre med karrierevejledning efter projektets afslutning?
- I hvilket omfang har projektet medvirket til at, at udvikle ny praksis på de deltagende institutioner, som gør at de vil være i stand til fremadrettet at forebygge, at der kommer flere ufokuserede studenter?

Datagrundlaget for anden del af slutevalueringen vil bestå af:

1. Selvevalueringsrapporter fra pilotgymnasier, spredningsgymnasier samt øvrige medvirkende institutioner (indhentet af projektsekretariatet). I rapporterne vil de deltagende gymnasier blive bedt om at redegøre for:
 - Forløb og organisering af forsøgene, herunder barrierer og potentialer
 - Anvendelse og forankring af viden og metoder udviklet i projektet
 - Vigtigste erfaringer og resultater
 - Planer for videre arbejde på området
2. Overordnede projektdata om projektets aktiviteter og deltagere (indhentet af projektsekretariatet).
3. Materiale indsamlet i forbindelse med følgeforskningen (midtvejsevalueringer, interviews med lærere, vejledere, eksterne partner og ledere samt undervisnings- og vejledningsmateriale udviklet i projektet). Materialet vil blive inddraget med henblik på at kunne vurdere projektet i et procesperspektiv, herunder vurdere i hvilket omfang projektet har bidraget til at skabe en fælles forståelse af hvordan der fremover kan arbejdes med karrierevejledning i gymnasiet

På baggrund af de to devalueringer vil evalueringen komme med anbefalinger til, hvordan politikere og praktikere i regionen fremadrettet kan arbejde med at styrke gymnasieelevers karrierekompetencer og nedbringe antallet af ufokuserede studenter.

Output

Slutrapport, der præsenterer projektets resultater i forhold til styrke arbejdet med karrierekompetencer i gymnasiet samt kommer med fremadrettede anbefalinger til hvordan politikere og praktikere kan arbejde videre med området. Sidetal 30 – 40 sider.

Rapportsammenfatning, der sammenfatter de vigtigste resultater og anbefalinger fra projektet. Sidetal 8 – 10 sider